

Vec C-185/24 [Tudmur]ⁱ

Návrh na začatie prejudiciálneho konania

Dátum podania:

7. marec 2024

Vnútroštátny súd:

Oberverwaltungsgericht für das Land Nordrhein-Westfalen

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

14. február 2024

Žalobca:

RL

Žalovaná:

Spolková republika Nemecko

ⁱ Názov tejto veci je fiktívny. Nezodpovedá skutočnému menu ani názvu žiadneho z účastníkov konania.

[*omissis*]

U z n e s e n i e

v správnom konaní

RL

žalobcu,

[*omissis*]

pr o t i

Spolkovej republike Nemecko [*omissis*]

žalovanej,

vo veci azylového práva (Sýria) – rozhodnutie o neprípustnosti podľa § 29 ods. 1 bodu 1 písm. a) [AsylGesetz (zákon o azyle) ďalej len „AsylG“) a príkaz na vyhostenie do Talianska

11. senát

Oberverwaltungsgericht für das Land Nordrhein-Westfalen (Vyšší správny súd pre Spolkovú krajinu Severné Porýnie-Westfálsko, Nemecko)

14. februára 2024

[*omissis*]

rozhodol:

Konanie sa prerušuje.

Súdnemu dvoru Európskej únie sa podľa článku 267 ZFEÚ na prejudiciálne rozhodnutie predkladajú tieto otázky:

1. Má sa článok 3 ods. 2 druhý pododsek nariadenia (EÚ) č. 604/2013 vykladať v tom zmysle, že v azylovom konaní a podmienkach prijímania pre žiadateľov v členskom štáte, ktorý bol primárne určený za zodpovedný, existujú systémové chyby, na základe ktorých hrozí žiadateľom neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie v zmysle článku 4 Charty základných práv Európskej únie, ak tento členský štát z dôvodu štátom nariadeného odloženia akceptovania odovzdania v zásade odmieta prevzatie (prijatie späť) žiadateľov o azyl na neurčité obdobie?

2. V prípade, ak je odpoveď na prvú otázku záporná: Má sa článok 3 ods. 2 druhý pododsek nariadenia (EÚ) č. 604/2013 vykladať v tom zmysle, že ustanovenia práva Únie vyžadujú objasnenie skutkového stavu, ktoré vyžadujú zistenie objektívnych, spoľahlivých, presných a náležite aktualizovaných informácií o azylovom konaní a podmienkach prijímania žiadateľa, ktorý sa má odovzdať, sú obmedzené, ak súd, ktorý má vo veci rozhodnúť, tieto informácie nemôže získať, ale mohol by zistiť len hypotetické okolnosti, keďže posudzovaný členský štát v zásade odmieta prevzatie (prijatie späť) žiadateľov o azyl z dôvodu štátom nariadeného odloženia akceptovania odovzdania na neurčité obdobie?

O d ô v o d n e n i e:

I.

Žalobca, ktorý sa narodil v roku 1996, je sýrskym štátnym príslušníkom. Podľa vlastných vyjadrení do Spolkovej republiky Nemecko pricestoval v polovici decembra 2021 a 30. decembra 2021 podal žiadosť o azyl. Pri vyhľadávaní v systéme Eurodac sa pre žalobcu našla zhoda kategórie 2 pre Taliansko. Podľa tohto mu boli 5. decembra 2021 v Trieste odobraté odtlačky. Taliansko na dožiadanie Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (Spolkový úrad pre migráciu a utečencov, Nemecko) (ďalej len „Spolkový úrad“) o prevzatie zo 6. januára 2022 nereagovalo.

Rozhodnutím z 31. marca 2022 Spolkový úrad zamietol žiadosť o azyl ako neprípustnú (bod 1), určil, že zákaz odsunu podľa § 60 ods. 5 alebo 7 prvej vety AufenthG (Aufenthaltsgesetz) (zákon o pobyte cudzincov) neexistuje (bod 2) a nariadil odsun do Talianska (bod 3). Nariadil zákaz vstupu a pobytu podľa § 11 ods. 1 AufenthG a vymedzil ho na 15 mesiacov odo dňa odsunu (bod 4).

Na základe návrhu na nariadenia predbežného opatrenia a žaloby podanej proti tomuto rozhodnutiu Verwaltungsgericht Düsseldorf (Správny súd Düsseldorf, Nemecko) uznesením z 25. apríla 2022 nariadil odkladný účinok žaloby a rozhodnutie z 31. marca 2022 zrušil rozsudkom z 11. mája 2022. Vnútroštátny senát na návrh žalovanej uznesením z 27. júla 2022 pripustil odvolanie proti tomuto rozsudku.

Počas prebiehajúceho odvolacieho konania talianska dublinská jednotka obežníkom adresovaným všetkým dublinským jednotkám z 5. decembra 2022 uviedla:

„This is to inform you that due to suddenly appeared technical reasons related to unavailability of reception facilities Member States are requested to temporarily suspend transfers to Italy from tomorrow, with the exception of cases of family reunification of unaccompanied minors.

Further and more detailed information regarding the duration of the suspension will follow.“

Ďalším obežníkom zo 7. decembra 2022 talianska dublinská jednotka uviedla:

„I write following the previous communication on 5th December, concerning the suspension of transfers, with the exception of cases of family reunification of minors, due to the unavailability of reception facilities.

At this regard, considering the high number of arrivals both at sea and land borders, this is to inform you about the need for a re-scheduling of the reception activities for third countries nationals, also taking into account the lack of available reception places.“

K ďalšiemu zverejneniu prehlásenia talianskej dublinskej jednotky doteraz nedošlo.

Vnútroštátny senát uznesením z 21. júna 2023 zamietol odvolanie žalovanej a v odôvodnení uviedol: Rozhodnutie Spolkového úradu o neprípustnosti je protiprávne, keďže Spolková republika Nemecko je podľa článku 3 ods. 2 tretieho pododseku nariadenia (EÚ) č. 604/2012 zodpovedná za azylové konanie žalobcu. Podľa tohto odseku totiž nemožno vykonať odovzdanie do žiadneho členského štátu určeného na základe kritérií stanovených v kapitole III. Zodpovednosť Talianska, ktorá vyplýva z článku 13 ods. 1 nariadenia (EÚ) č. 604/2013 podľa článku 3 ods. 2 druhého pododseku nariadenia (EÚ) č. 604/2013, zanikla, keďže talianske úrady navrátilcom, ktorí do Talianska majú byť odovzdaní podľa ustanovení tohto nariadenia (ďalej len „navrátilci podľa nariadenia Dublin“) celkovo odmietajú prístup k azylovému konaniu a prevzatiu.

Bundesverwaltungsgericht (Spolkový správny súd, Nemecko) uznesenie senátu z 21. júna 2023 zrušil a vec vrátil vnútroštátnemu súdu na ďalšie prejednanie a rozhodnutie.

Listom z 8. februára 2024 Spolkový úrad oznámil, že v roku 2023 došlo k jedenástim odovzdaniam v rámci dublinského konania z Nemecka do členského štátu Taliansko. Podľa odpovede Bundesregierung (Spolková vláda, Nemecko) z 28. februára 2023 na otázku zo 17. januára 2023 (dokument Spolkového snemu 20/5868) podalo Nemecko v roku 2022 do Talianska 14 439 žiadostí o prijatie a k príslušnému dňu 31. december 2022 sa v Spolkovej republike zdržiavalo 8 932 osôb, za ktorých azylové konanie bolo zodpovedné Taliansko. V roku 2022 bolo z Nemecka do Talianska odovzdaných 362 osôb.

II.

[omissis] [vnútroštátne procesné právo]

- 1 Vnútroštátny právny stav je takýto:

Právne posúdenie napadnutého rozhodnutia Spolkového úradu vo vnútroštátnom práve vychádza z Asylgesetz (zákon o azyle) (AsylG) v znení oznámenia z 2. septembra 2008 (BGBl. I s. 1798), naposledy zmenený článkom 1 zákona z 19. decembra 2023 (BGBl. 2023 I č. 382).

Relevantné predpisy znejú takto:

§ 1 AsylG (Pôsobnosť)

(1) Tento zákon sa vzťahuje na cudzincov, ktorí žiadajú:

[...]

2. o medzinárodnú ochranu podľa smernice Európskeho parlamentu a Rady 2011/95/EÚ z 13. decembra 2011...; medzinárodná ochrana v zmysle smernice 2011/95/EÚ zahŕňa ochranu pred prenasledovaním podľa Dohovoru o právnom postavení utečencov z 28. júla 1951 (BGBl. 1953 II s. 559, 560) a doplnkovú ochranu v zmysle smernice; ...

§ 13 AsylG (Žiadosť o azyl)

(2) Každou žiadosťou o azyl žiadateľ žiada o uznanie za osobu oprávnenú na azyl, ako aj o medzinárodnú ochranu v zmysle § 1 odseku 1 bodu 2. Cudziniec môže žiadosť o azyl obmedziť na priznanie medzinárodnej ochrany. ...

§ 29 AsylG (Neprípustné žiadosti)

(1) Žiadosť je neprípustná, ak

1. iný štát

a) je podľa ustanovení podľa nariadenia (ES) č. 604/2013 ...

zodpovedný za uskutočnenie azylového konania....

2. Predložené otázky týkajúce sa výkladu článku 3 ods. 2 druhého pododseku nariadenia (EÚ) č. 604/2013 sú v predmetnom konaní relevantné pre rozhodnutie.

a) Podmienky § 29 ods. 1 bodu 1 písm. a) AsylG sú splnené, ak je podľa kritérií nariadenia (EÚ) č. 604/2013 pre uskutočnenie azylového konania žalobcu zodpovedný iný štát. Podľa článku 13 ods. 1 a článku 22 ods. 7 nariadenia (EÚ) č. 604/2013 je za azylové konanie žalobcu zodpovedný členský štát Taliansko, okrem prípadu, že zodpovednosť prešla podľa článku 3 ods. 2 druhého a tretieho pododseku nariadenia (EÚ) č. 604/2013 na Spolkovú republiku Nemecko.

Súdny dvor Európskej únie právne vymedzenie pre odovzdania podľa nariadenia (EÚ) č. 604/2013 stanovil v tom zmysle, že systémové chyby v zmysle článku 3 ods. 2 druhého pododseku nariadenia (EÚ) č. 604/2013 v zodpovednom členskom štáte spadajú do článku 4 Charty základných práv a slobôd a článku 3 Európskeho

dohovoru o ochrane ľudských práv „len vtedy“, ak dosiahnu osobitnú úroveň závažnosti, ktorá závisí od všetkých okolností prípadu a bola by dosiahnutá v prípade, keď by ľahostajnosť orgánov členského štátu mala za následok, že by sa osoba v plnej miere závislá od verejnej pomoci ocitla nezávisle od svojej vôle a svojho osobného výberu v situácii ťažkej materiálnej deprivácie, ktorá by jej neumožňovala uspokojenie jej najzakladanejších potrieb, ako sú napríklad jedenie, umývanie sa a bývanie, a poškodzovala by jej telesné alebo duševné zdravie alebo by ju uviedla do stavu poníženia nezlučiteľného s ľudskou dôstojnosťou. Uvedená úroveň teda nemôže zahŕňať situácie, ktoré sú charakterizované veľkou neistotou alebo výrazným zhoršením životných podmienok dotknutej osoby, pokiaľ nevedú k ťažkej materiálnej deprivácii, v dôsledku ktorej sa táto osoba dostane do takej závažnej situácie, ktorú možno považovať za neľudské a ponižujúce zaobchádzanie.

Súdny dvor Európskej únie, rozsudky z 19. marca 2019 – C-297/ 17 a i. [ECLI:EU:C:2019:219], „Ibrahim“ –, body 89 až 91, a – C-163/17 [ECLI:EU:C:2019:218], „Jawo“ –, bod 93; uznesenie z 13. novembra 2019 – C-540/ 17 a. i. [ECLI:EU:C:2019:964], „Omar“ a i. –, bod 39.

Podľa odhadu vnútroštátneho senátu nie je Taliansko na neurčité obdobie pripravené na prevzatie (prijatie späť) žalobcu, ako aj iných navrátilcov podľa nariadenia Dublin, s výnimkou niekoľkých nie relevantných jednotlivých prípadov. To na jednej strane ukazuje na to, že v roku 2023 sa uskutočnilo len jedenásť odovzdaní do Talianska, hoci – pri zohľadnení štatistík týkajúcich sa roku 2022 – počet žiadateľov o azyl, za ktorých azylové konanie bolo zodpovedné Taliansko, je viacnásobne vyšší ako skutočne vykonaných odovzdaní. V prípade jedenástich odovzdaní zrejme šlo o návraty maloletých osôb bez sprievodu za účelom zlúčenia rodiny, ktoré by podľa listu z 5. decembra 2022 mali byť naďalej umožnené. Uvedené obežníky talianskej dublinskej jednotky na druhej strane neuvádzajú ani dátum ukončenia prerušenia odovzdaní, ani hoci len približný alebo predbežný časový rámec. Viac ako 14 mesiacov – napriek oznámeniu v obežníku z 5. decembra 2022 – neboli poskytnuté žiadne ďalšie informácie týkajúce sa dĺžky prerušenia odovzdávania. Nové informácie senátu v tomto, ani v inom konaní neposkytla ani žalovaná.

To, či nariadenie členského štátu, že sa odovzдания s okamžitou platnosťou a na bližšie neurčený, respektíve neohraničený čas nebudú akceptovať, odôvodňuje systematické chyby v zmysle článku 3 ods. 2 druhého pododseku nariadenia (EÚ) č. 604/2013, nie je jasné. Súdny dvor Európskej únie o tejto otázke ešte nerozhodol.

Senát zastáva názor, že prerušenie prijímania nariadené obežníkom talianskej dublinskej jednotky z 5. a 7. decembra 2022 predstavuje systematické chyby v zmysle článku 3 ods. 2 druhého pododseku nariadenia (EÚ) č. 604/2013. Podľa obežníka a jemu zodpovedajúcej praxe talianskej dublinskej jednotky je zrejme, že Taliansko svoje postupy vedome nezosúladzuje so súborom pravidiel nariadenia

(EÚ) č. 604/2013 a žiadateľom v prípade ich odovzdania odmieta prístup k azylovému konaniu a prevzatiu.

Pozri Oberverwaltungsgericht für das Land Nordrhein-Westfalen (Vyšší správny súd pre Spolkovú krajinu Severné Porýnie-Westfálsko, uznesenie z 5. júla 2023 – 11 A 1722/22.A –, juris , bod 46 a nasl. a tam citované odkazy; [omissis] [ďalšia, avšak údajne menej jednoznačná judikatúra]; iný názor [omissis] [rozhodnutia niektorých správnych súdov] Hessischer Verwaltungsgerichtshof (Vyšší správny súd pre Spolkovú krajinu Hessensko), uznesenie z 27. júla 2023 – 2 A 377/23.Z.A –, juris , s. 5.

Dôvodom pre v zásade neexistujúce uskutočnenie odovzdaní do Talianska sú podľa toho nie skutočné alebo vnútroštátne-právne prekážky odovzdania alebo skutočnosť, že rozhodnutie o odovzdaní nebolo možné fyzicky vykonať,

k tomu pozri Súdny dvor Európskej únie, rozsudok z 12. januára 2023– C-323/ 21 a i.[ECLI:EU:C:2023:4]–, bod 69 a nasl.,

ktoré by mohli vylúčiť predpoklad systematických chýb.

Okrem toho senát až do odmietnutia prevzatia Talianskom, ktoré bolo aktuálne vyjadrené, vychádzal z toho, že talianske azylové konanie a podmienky prijímania v zásade nemajú systematické chyby, ak žalobca – ako v prejednávanej veci – v Taliansku ešte nepodal žiadosť o azyl.

K tomu pozri Oberverwaltungsgericht für das Land Nordrhein-Westfalen (Vyšší správny súd pre Spolkovú krajinu Severné Porýnie-Westfálsko), uznesenie z 26. júla 2022 – 11 A 1497/21.A –, juris , bod 64 a nasl.

Podľa judikatúry Bundesverwaltungsgericht (Spolkový správny súd) podmienky článku 3 ods. 2 druhého pododseku nariadenia (EÚ) č. 604/2013, ktoré vychádzajú (výlučne) zo situácie v zodpovednom členskom štáte, nie sú už jednoducho splnené tým, že tento členský štát vopred odmietne prevzatie dotknutých osôb. Len neexistujúca ochota na prevzatie nepostačuje pre záver, že existujú systematické chyby v zmysle článku 3 ods. 2 druhého pododseku nariadenia (EÚ) č. 604/2013. Vyhlásenie Talianska môže len odôvodniť indíciu; avšak vyžaduje sa ďalšie objasnenie, aké životné okolnosti v prípade – predpokladaného – odovzdania do Talianska žiadateľa o azyl očakávajú.

Pozri Bundeswervaltungsgericht (Spolkový správny súd), uznesenie z 8. novembra 2023 – 11 A 29.23 –, juris , body 10 a 15.

Bundesverfassungsgericht (Spolkový ústavný súd, Nemecko) v súvislosti s prerušením prevzatia nariadeného Talianskom naopak v uznesení o odmietnutí ústavnej sťažnosti rozhodol, že Verwaltungsgericht (správny súd) porušil povinnosť objasniť skutkový stav, ktorá mu prináleží, keďže sa dostatočne

nezaoberal poukázaním sťažovateľky na systematické chyby talianskeho azylového systému a predovšetkým sa v rámci úradného vyšetrovania neinformoval o aktuálnej situácii v Taliansku týkajúcej sa prevzatia a nezohľadnil oznámenia týkajúce sa prerušenia prevzatia.

Pozri Bundesverfassungsgericht (Spolkový ústavný súd), uznesenie o neprijatí z 2. augusta 2023 – 2 BvR 593/23 –, juris, bod 12.

b) Druhá otázka sa predkladá v prípade, ak je odpoveď na prvú otázku záporná.

Pred tým, ako sa potvrdí riziko v zmysle článku 4 Charty základných práv Európskej únie a článku 3 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, je súd povinný, pokiaľ ide o azylové konanie a podmienky prijatia žiadateľov, na základe objektívnych, spoľahlivých, presných a náležite aktualizovaných informácií a s ohľadom na štandard ochrany základných práv zaručených právom Únie posúdiť reálnosť existencie systémových alebo všeobecných chýb, alebo chýb týkajúcich sa niektorých skupín osôb, ktoré predstavujú závažné a preukázateľné dôvody pre predpoklad, že žiadateľ sa skutočne ocitne v riziku, že bude vystavený neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu.

Pozri Súdny dvor Európskej únie, rozsudok z 19. marca 2019 – C-163/17, ECLI:EU:C:2019:218], „Jawo“ –, bod 85 a bod 90 a nasl.; uznesenie z 13. novembra 2019 – C-540/17 a i. [ECLI:EU:C:2019:964], „Hamed a i.“ –, bod 38 a nasl. s ďalšími odkazmi.

Objektívne, spoľahlivé, presné a náležite aktualizované informácie o azylovom konaní a podmienkach prijímania pre vracajúcich sa žiadateľov o azyl nie je možné získať, ak posudzovaný členský štát – ako v prejednávanej veci Taliansko – odmieta prevzatie alebo prijatie späť. To, ako sa by sa žiadateľom o azyl, ktorý by mali byť vrátení do Talianska, aktuálne viedlo, nie je možné zistiť. Bolo by možné zistiť hypotetické okolnosti. To by si vyžadovalo špekulácie, ktoré by sa odlišovali od objektívnych, spoľahlivých a presných informácií.

c) Otázky sú relevantné pre rozhodnutie, keďže žalobe, ktorej predmetom je zrušenie rozhodnutia Spolkového úradu o neprípustnosti v uznesení z 31. marca 2022, sa vyhovie len vtedy, ak sa uplatní názor vnútroštátneho súdu. V opačnom prípade by sa žaloba na základe vnútroštátneho práva v tejto súvislosti zamietla. Iné dôvody, ktoré by odôvodňovali zodpovednosť Spolkovej republiky Nemecko, neexistujú. Súd vychádza najmä z toho, že v Taliansku systematické chyby z iných dôvodov neexistujú.

K tomu pozri Oberverwaltungsgericht für das Land Nordrhein-Westfalen (Vyšší správny súd pre Spolkovú krajinu Severné Porýnie-Westfálsko), uznesenie z 26. júla 2022 – 11 A 1497/21.A –, juris , bod 64 a nasl., v súvislosti s navrátilcami podľa nariadenia Dublin, ktorí – ako žalobca – predtým v Taliansku ešte nepodali žiadosť o azyl.

- 3 Senát navrhuje vykonanie skráteneho konania podľa článku 105 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora. S prihliadnutím na vysoké čísla utečencov zdržiavajúcich sa v Nemecku, ktorí v Nemecku podali žiadosť o azyl, pričom jej preskúmanie prináleží inému členskému štátu podľa nariadenia (EÚ) č. 604/2013, je objasnenie bez zbytočného odkladu nevyhnutné.

Vnútroštátny súd poukazuje na to, že Súdnemu dvoru Európskej únie bol podaný návrh na začatie prejudiciálneho konania aj v konaní 11 A 1080/22.A.

Proti tomuto uzneseniu nie je možné podať opravný prostriedok (§ 80 AsylG).

[*omissis*]

PRACOVNÝ DOKUMENT